

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Casus III. Argumentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

contraria verior, & probabilior in theoria mihi videatur.

ARGUMENTUM.

Beneficium quando dicatur esse de Jurepatronatus Ecclesiastico, aut Laicali.

SUMMARIUM.

- 1 *Qualitas jurispatronatus quoad ejus Ecclesiasticitatem, aut laicalitatem dignoscitur ex bonis, quibus beneficium sit fundatum: & ex personis, quibus juspatronatus sit reservatum; ut num. 2.*
- 3 *Juspatronatus relictum Custodibus & Gubernatoribus Confraternitatis laicalis, est laicale; & num. 15.*
- 4 *Relictum verò Custodibus, & Gubernatoribus Confraternitatis Ecclesiasticae est Ecclesiasticum; licet iidem Gubernatores sint laici, & quare? Vide num. 5. & 12.*
- 6 *Juspatronatus relictum Capitulo composito ex Canoniceis, & Canoniceis est Ecclesiasticum.*
- 7 *Idem est, si sit relictum operariis alicujus Ecclesiae licet laicis; aut aliis Personis laicis: ratione administrationis Ecclesiasticae.*
- 8 *Idoneitas Provisi Apostolici praesumitur probata, quando agitur de literis expeditis in forma gratiosa.*
- 9 *Papa solet derogare Juspatronatus Ecclesiastico, non verò Laicali, nisi de eo fiat specialis mentio.*
- 10 *Qualitas Ecclesiastica, aut laicalis Juspatronatus dignoscitur ex bonis, quibus beneficium sit fundatum.*
- 11 *Juspatronatus ab initio laicale, si transeat ad personas Ecclesiasticas, est Ecclesiasticum.*
- 13 *Juspatronatus relictum Administratoribus bonorum Ecclesiae praesumitur relictum intuitu Ecclesiae. Amplia ut nu. 14.*

CASUS III.

CUM in mense reservato vacasset beneficium de jurepatronatus à Fundatore relicto favore Gubernatorum, & Officialium cujusdam Confraternitatis auctoritate Ordinarii erectæ; quidam Clericus existimans idem beneficium esse jurispatronatus Ecclesiastici, illud impe-

travit à Dataria Apostolica; Quæritur proinde an reverà dictum beneficium sit jurispatronatus Ecclesiastici; itaut valeat impetrari tamquam reservatum.

Suadent negativam resolutionem hujus dubii tum qualitas bonorum, quibus beneficium hoc fuit erectum, tum qualitas personarum, quibus juspatronatus fuit reservatum; Respicendo quidem ad bona, quibus beneficium fuit erectum, & fundatum ista fuere merè laicalia, & patrimonialia ipsius Fundatoris; & consequenter juspatronatus dicitur laicale; cum qualitas jurispatronatus quoad ejus laicalitatem, vel Ecclesiasticitatem ad effectum judicandi an intrent nec nè reservationes Apostolicæ dependeat à qualitate bonorum, quibus beneficium sit fundatum, aut dotatum; etenim si beneficium sit dotatum de bonis Ecclesiasticis, juspatronatus est Ecclesiasticum, & reservari non potest favore laicorum, si verò sit dotatum de bonis laicalibus, est laicale, ad tradita per *Lotter de re benef. lib. 2. quest. 10. num. 2. Vivian. de jurepat. par. 1. cap. 3. num. 11. Card. de Luc. eodem tract. disc. 59. num. 1. Rot. in Parmen. beneficii 28. Januarii 1701. §. Reservatio coram Eminentissimo Scotto, & in Vicen. beneficii 17. Februarii 1713. §. Tantoque magis coram R. P. D. Aldrovando.*

2 Inspiciendo verò personas, quibus istud juspatronatus fuit reservatum illæ sunt personæ laicæ, dum Gubernatores, & Officiales dictæ Confraternitatis sunt laici, adeoque juspatronatus etiam ex hoc capite erit laicale, quoniam pro statuenda natura jurispatronatus laicalis, seu Ecclesiastici non solum attenditur, ex cujus bonis fiat erectio, sed principaliter spectatur qualitas personæ, & quidem essentialis, non verò accidentalis, penès quam illud resideat, ut notavi *Par. I. in Apparatu num. 8. nam si sit laica, vel Ecclesiastica, tale etiam adjudicari debet ipsum juspatronatus, juxta Vivian. de jurepatr. lib. 1. cap. 2. num. 9. Card. de Luc. eod. tract. disc. 59. num. 13. Rot. decis. 103. num. 2. & decis. 48. num. 8. & decis. 560. num. 5. par. 18. rec. & in Aprutina beneficii 19. Junii 1705. §. Etiamsi coram Eminentissimo Scotto, & in Astoricen. beneficii 21. Januarii 1715. §. Atque ex his coram R. P. D. Cerro.*

Quin

3 Quin ofistere posse videatur, quod agatur de jurepatronatus reservato Gubernatoribus, & Officialibus Confraternitatis Ecclesiasticæ, quia pluries *S. Rot.* definit jurepatronatus relictum Custodibus, & Gubernatoribus Confraternitatum esse laicale, ut in *decif. 130. num. 1. coram Duran.* ibi = *Et fuit resolutum jurepatronatus esse laicale; Ratio resolutionis fuit, quia dicta Confraternitas est Confraternitas laicorum, & Confratres non induuntur, aut distinguuntur aliquo signo Religionis, & beneficium fuit à laico fundatum, ac de bonis prophanis, cujus propterea jurepatronatus, juxta magis communem, & receptam opinionem, est laicale = Et decif. 661. nu. 4. par. 19. rec. tom. 2. ibi = In hisce enim terminis spectatur qualitas laicalis personarum componentium dictam Confraternitatem, & juxta eandem qualitatem, etiam jurepatronatus induere, & retinere dicitur naturam laicalem =*

4 At his minimè attentis cenfeo hujusmodi beneficium esse jurepatronatus Ecclesiastici, & consequenter reservationibus Apostolicis subjectum; Etenim fuit reservatum à Fundatore jurepatronatus Gubernatoribus, seu Custodibus, & Officialibus Confraternitatis Ecclesiasticæ, utpote auctoritate Ordinarii erectæ, ac proinde assumpsit naturam, & qualitatem Ecclesiasticam, ad *Text. in cap. unic. de jurepatr. in 6. de quo supra Par. III. Can. unic. Rot. decif. 661. num. 5. vers. Distinguendum est par. 19. rec. & in Monasterien. Vicaria 12. Martii 1706. §. Indequè coram R.P.D. Omanna, & in Ortonen. beneficii 10. Junii 1709. §. Præterea coram R.P.D. Polignac., & in Hildesmen. Canonicatus 16. Martii 1716. §. final. coram R.P.D. Crispo, inferius legen.*

5 Absque eo, quod quidquam officiat, quod Gubernatores, & Officiales prædicti sint personæ laicæ; quia cum ipsi sint additi servitio Confraternitatis Ecclesiasticæ, & repræsentant Confraternitatem Ecclesiasticam, in reservatione jurepatronatus, hoc non censetur eis relictum uti laicis, sed uti repræsentantibus cœtum, seu opus pium, & Ecclesiasticum, quod sufficit, ut jurepatronatus verè Ecclesiasticum dici debeat, ex adductis in dicta *Hildesmen. Canonicatus §. Nichil adversante, hic impressa.* Ex qua ra-

7 tione videmus, quod jurepatronatus relictum Capitulo composito ex Canonicis, & Canonissis, istæ licèt sint personæ laicæ, tamen jurepatronatus est Ecclesiasticum, ut fuit resolutum à *S. Rota in Monasterien. Vicaria 12. Martii 1706. §. Enim verò cum seqq. cor. R. P. D. Omanna.* Idem fuit resolutum in jurepatronatus reservato Operariis alicujus Ecclesiæ licèt laicis in *Barchinonen. beneficii 12. Junii 1686. coram clar. mem. Card. Matth. & in Monasterien. Canonicatus 19. Februarii 1714. cor. R.P.D. Ansaldo superius impress. Caf. I. num. 16.* Ac in jurepatronatus relictò quibusdam Capitaneis Poloniæ, quamvis merè laicis ratione administrationis bonorum Ecclesiasticorum, in *Cracovien. Cantoria 25. Januarii 1700. cor. R. P. D. Lancetta, & 11. Martii, & 6. Junii 1701. coram bo. me. Eminentiss. Caprara.* Et denique in jurepatronatus reservato Mamburnis cujusdam Ecclesiæ Diocesis Leodien., quamvis merè laicis, ratione ministerii, & superintendentiæ, quam ipsi habere debent suppellectilibus sacris, & introitibus ejusdem Ecclesiæ in *Leodien. beneficii 26. Februarii 1706. coram Eminentissimo Priolo.*

Nec contrariantur decisiones superius in contrarium relatæ num. 3. quia illæ loquuntur de Confraternitate merè laicali; non verò de Confraternitate Ecclesiastica, prout est hæc, de qua agitur.

R. P. D. C R I S P O

Hildesmen. Canonicatus.

Luna 16. Martii 1716.

IN Ecclesia S. Mariæ Magdalænæ in Cartallo ex pia largitate Conolphi Ecclesiæ Cathedralis Hildesmen. perpetui Vicarii auctis tam dotibus quinque Canonicatum jam ibi existentium, & ad liberam Episcopi collationem spectantium, quàm aliis tribus *ex bonis, & elemosynis sibi à Deo collatis* denuo fundatis, Episcopus Hildesmen. accedente etiam Auctoritate Apostolica, ac sui Capituli consensu, jurepatronatus dd. singulorum Canonicatum primo ad favorem ipsius Conolphi Fundatoris reservavit; postmodum vero jus nominandi attribuit laicis

cis equè, ac Clericis ab ipso tamen Episcopo, & Canonicis ad officium Advocatorum, seu administrationem bonorum ejusdem Capituli pro tempore assumendis, qui ad Canonicatus præfatos juxta ordinem in dicta reservatione jurispatronatus præscriptum per Turnum præsentarent.

Per liberam resignationem alterius ex his Canonicatibus à Conulpho fundatis Ignatius Schmid à S. Sede de illo in forma gratiosa provideri obtinuit, cujus provisionis vigore mediante Decreto Exequutoris de partibus, Canonicatus etiam possessionem fuit adeptus; Verùm quia Deputatus in Advocatum novæ Civitatis Hildesimem. tamquam unus ex Patronis, ad quos fuerat juspatronatus reservatum, Canonicatum in suo turno vacasse contendebat, ad eumque præsentaverat filium suum, indè ad Signaturam Justitiæ una cum aliis Compatronis confugit, appellationem nedum à literarum Apostolicarum demandata exequutione expostulando, quam etiam subsequutæ possessionis circumscriptionem, & in omnibus voti compotes Patroni prædicti effecti extiterunt. Unde Rotæ judicio literarum Apostolicarum exequutione delegata curavit in hac audientia Provisus Apostolicus, ut dubium commissioni conforme discuteretur, & Patronis, qui in Signatura Justitiæ commissionem reportarunt minimè comparentibus, pro literis Apostolicis ipsius Ignatii favorabile rescriptum emanavit *Non intrare arbitrium pro retardatione.*

8 Pro exequendis literis Apostolicis Ignatii omnino urgebat, quod illæ in omnibus plenè justificatæ dicebantur, namque ipsius idoneitas, cum agatur de literis expeditis in forma gratiosa in Dataria, jam probata præsumebatur *Rot. coram Merlin. decis. 141. num. 11. in recent. decis. 160. num. 4. par. 15. in Abulen. Cappellania 28. Junii 1715. §. 2 coram R. P. D. meo Ansaldo, & nuper in Monasterien. Canonicatus 22. Januarii 1716. §. Quantum coram R. P. D. meo Lancetta.* Expressio verò valoris facta per non excessum in viginti quatuor ducatis ulteriori justificatione non indigebat, dum in Canonicatibus Germaniæ juxta concordata valor ita exprimi assolet, de quo *Card. de Luc.*

de benef. disc. 90. num. 15. Rot. decis. 69. nu. 3. par. 12. in Monasterien. Canonicatus 28. Junii 1709. §. Literæ Siquidem coram Me, & in Monasterien. Vicaria 3. Aprilis 1713. sub §. Illæ enim coram R. P. D. meo Lancetta. Quoties autem literæ plenè justificatæ docentur, illarum utique exequutio retardari non debet, *vulgat. cap. §. Capitulo de concess. Præbend. & cap. ex literis de rescript. Rot. decis. 150. num. 1. & seqq. par. 17. cor. Emerix jun. decis. 1176. num. 1. in Aurrana beneficii super exequutione literarum Apostolicarum 16. Junii 1710. §. Quod autem coram Eminentissimo Priolo, & in Compostellana Præstimonii 3. Martii 1713. §. Cum etenim coram Eminentissimo Scotto.*

Unica quodammodo exceptio pro retardanda exequutione prædicta in eo poterat residere, quod in literis Apostolicis vigore resignationis expeditis nullam mentio facta fuerit jurispatronatus favore Advocatorum Capituli reservati; Unde hoc attento merito vereri videbatur gratiam Apostolicam Patronorum jus tollere neutiquam valere ex firmatis in *Vicen. Beneficii 17. Februarii 1713. §. E converso, & seqq. cor. R. P. D. Aldrovando, & in Monasterien. Canonicatus 19. Februarii 1714. §. Quod autem cor. R. P. D. meo Ansaldo;* Verùm hæc fortasse urgerent, quatenus ageretur de jurepatronatus laicali, & laicis personis reservato, juxta proximè deductas Auctoritates, sed cum versemur in jurepatronatus Ecclesiastico, eo ipso quod Papa Canonicatum Ignatio contulit, jurepatronatus derogasse dicitur, ad differentiam alterius Patronatus laicalis, quod ad sui derogationem expressam declarationem requirit, ut bene distinguunt *Vasquez in opusc. de benefic. cap. 2. §. 1. dubit. 8., Covarruv. pract. quest. cap. 36. num. 2. & seqq. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 18. num. 5. 6. & 7. Lambertin. de jurepatr. lib. 3. quest. 10. num. 29. Murg. de benef. quest. 3. num. 24. Rot. in Cracovien. Cantoria 25. Januarii 1700. §. Quamvis cor. R. P. D. meo Lancetta.*

10 Quod autem præfens juspatronatus Ecclesiasticam naturam sortiatur ipsius reservationis Diploma manifestum postmodum reddit, in eo, namque exprimitur, quod in Collegiata Ecclesia Sanctæ Mariæ Magda-

Magdalena Canonatibus numero quinque existentibus, & ad provisionem Episcopi spectantibus Conulphus piissimus Fundator approbante Episcopo, & Capitulo Cathedrali, & auctorante ipsomet Summo Pontifice, postquam pinguioribus redditibus illos augere curaverit præter antiquos alios tres de novo ex integro fundaverit: Cùm igitur ex hoc pateat juris patronatus fundationem provenire tam à Persona in dignitate Ecclesiastica constituta, quàm ex bonis Ecclesiæ, seu elemosynis, cum alia præter illa Fundatorem possedisse non constet; in hoc planè casu jus patronatus Ecclesiasticam qualitatem imbibitam habere dicitur, tum habito respectu ad Fundatoris Personatum, ad bona, quemadmodum pro arguenda qualitate juris patronatus Ecclesiastici ad effectum sustinendi provisionem Papæ considerant *Text. in Clement. 2. ibique gloss. in verb. presentare de jure patronat. Abb. conf. 57. sub num. 5. ad fin. versic. autem patronatus lib. 1. Murg. de benef. qu. 3. sect. 2. nu. 23. Gonzal. loc. cit. num. 5. Corrad. in praxi benef. lib. 4. cap. 2. num. 45. & 84. Garz. de benef. par. 5. cap. 1. nu. 593. Rubeus de Testament. cap. 56. num. 75. & seqq. Tondut. quest. & resol. benef. cap. 153. nu. 6. lib. 2. Rot. in Parmen. Beneficii 1. Martii 1700. §. Neque obstat vers. inde præterea & 28. Januarii 1701. §. Reservatio coram Eminentissimo Scotto, in Cracovien. Cantoria 11. Martii 1711. §. Quoties coram clar. mem. Card. Caprara, & in Vicen. Beneficii 17. Februar. 1713. §. Tantoque magis coram R. P. D. Aldrovando.*

Sed ab his etiam præcisivè hoc jus patronatus Ecclesiasticam qualitatem induere comprobatur, ex quo exercitium juris præsentandi post ipsum Fundatorem, qui erat Ecclesiasticus, reservatum legitur Advocatis, seu Administratoribus bonorum Ecclesiæ Collegiæ ab Episcopo, & Capitulo ad hujusmodi munus assumendis, qui ratione officii, cùm Ecclesiastici reputentur; hinc etiam si jus patronatus ab initio laicale haberetur, adhuc novam, & diversam naturam Ecclesiasticitatis juxta Patronorum Personas acquisisset priorem laicalem quidditatem penitus deferendo, ut bene in terminis *Vivian de jurepatr. lib. 1. cap. 3. nu. 13. Lampars VI.*

bert. eodem tract. lib. 1. par. 1. quest. 1. art. 10. num. 6 & 7. Paris. de resignat. benef. lib. 1. quest. 4. num. 39. Murg. de benef. quest. 3. nu. 22. Rot. in Monasterien. Vicaria 12. Martii 1706. §. Nec qualitas coram bon. mem. Omanna, in Tarraconen. Cappellania 17. Januarii 1707. §. Tantoque magis coram R. P. D. meo Lancetta, & in Monasterien. Canonatus 19. Februarii 1714. §. Admittebatur coram R. P. D. Ansaldo.

Nihil adversante, quod dd. Advocati, ¹² seu Administratores non sint Personæ Ecclesiasticæ, sed quidem pro majori eorum parte laici, nam ad effectum, ut jus patronatus ob Personas præsentare debentes qualitatem Ecclesiasticam impressam dicatur habere, non attenditur laicalitas ipsorum Patronorum, sed locus Pius, & Ecclesiasticus, quem dd. laici repræsentant; Unde, cùm Administratores, seu Advocati bonorum Ecclesiæ, & Capituli Collegiæ S. Mariæ Magdalena administrationem rei Ecclesiasticæ retineant, & ab ipso Capitulo, & Episcopo sint deputati, & quibus ob eam causam subjiuntur non ipsis uti Personis particularibus, & laicis juris patronatus per Fundatorem reservatum præsumitur, sed ipsi coeui, seu operi pio, & Ecclesiastico, cui dd. laici præficiuntur, & hoc satis esse videtur, ut jus patronatus verè Ecclesiasticum debeat considerari, ut in individualibus terminis juris patronatus laicis relictis, qui sint Administratores bonorum Ecclesiæ, seu illius Operarii *Gambar. de offic. & potest. legat. lib. 3. nu. 66. 390. & 415. Rebuff. in prax. benef. tit. de presentat. & Instit. num. 6. & 10. fol. 23. Garzias de benef. par. 5. cap. 1. num. 600. & seqq. Vivian. de jurepatr. lib. 1. cap. 3. num. 13. Ricciull. lucubr. Eccles. lib. 4. cap. 13. nu. 4. Lambertin. de jurepatr. lib. 1. par. 1. qu. 1. art. 10. num. 6. & 7. Corrad. in prax. benef. lib. 4. cap. 2. num. 51. Rot. in Cracovien. Cantoria 25. Januarii 1700. §. Verum etiam coram R. P. D. Lancetta, & 11. Martii 1701. §. Tum quia coram clar. mem. Card. Caprara, in Leodien. Beneficii 26. Februarii 1706. §. Sed procedendo coram Eminentiss. Priolo, & 29. Novembris 1706. §. Non attento coram bon. mem. Omanna, & in Tarraconen. Cappellania 17. Januarii 1707. §. Non attento coram R. P. D. meo Lancetta, & ad-*

*missum fuit in d. Monasterien. Canonicatus
19. Februarii 1714. §. Admittebatur coram
R.P.D. meo Ansaldo.*

13 Et nulla profectò adesse potest hæsitatio, quod Advocati, & Administratores bonorum Ecclesiæ non uti Personæ merè laicæ fuerint à Fundatore consideratæ, nec tales valeant in se dijudicari veluti, quia sint ad solum, & nudum ministerium revidendi computa Ecclesiæ, & administrandi bona Præpositi, quod cuicumque Personæ privatæ, & laico potest committi. Quoties enim munus istorum Administratorum rei sacræ inhæret, & servitium qualecumque sit ipsi Ecclesiæ præstatur, juspatronatus eisdem Administratoribus non alio impulsu, & sine reservatum censetur, quàm intuitu Ecclesiæ, cujus sunt Advocati, & Ministri, non autem intuitu ipsarum particularium Personarum, cum officia in Personis, non autem Personæ in officiis contemplata dicantur *Corrad. in prax. beneficiar. d. lib. 4. cap. 2. Rot. in Barchionen. Beneficii 16. Januarii 1688. §. Non enim coram Cardinali Matthejo, in Leodien Beneficii 26. Februarii 1706. §. Neque obstat, & seq. cor. Eminentiss. Priolo, & 29. Novembris ejusd. anni 1706. §. Non attento cor. bo. me. Omana.*

14 Præsertim quia verisimile non est Fundatorem intuitu Personarum juspatronatus his laicis voluisse reservare, quando Personæ prædictæ præsentare debentes ipsi Fundatori incognitæ reddebantur, cum de die in diem mutari valerent, ut ad hunc effectum in puncto observat *Rot. in Leodien. Beneficii 25. Februarii 1707. §. Quin ad eliciendum cor. bo. me. Omana;* Animadverso ulterius, quod sicuti cum ab Episcopo, & Capitulo Ministri bonorū Ecclesiæ deputantur, hinc attentata qualitate, & dignitate Ecclesiastica residen-

te in Personis à quibus dicti Ministri eorum officium recognoscunt, & acquirunt, eo magis non ipsis laicis, sed Ecclesiæ, cujus administrationem retinent juspatronatus censetur reservatum, ut ad rem fuit animadversum *in Cracovien Cantoria 11. Martii 1701. §. Tum quia, & 6. Junii ejusdem anni. §. Respectu cor. clar. mem. Card. Caprara.*

15 Hæc utique opinio pro qualitate Ecclesiastica juspatronatus à Doctoribus, & Rota in singulis casuum occurrentis constanter amplexa interverti in aliquo non valebit, ex eo quod circa juspatronatus relictum Operariis, seu Custodibus Confraternitatum pro qualitate laicali aliquando Rota responderit, *ut coram Duran. decis. 130. coram Card. Cerro decis. 722. in recent. decis. 661. par. 19.;* Quoniam decisiones præfatæ, & quotquot aliæ possent allegari procedere fortasse poterunt, ubi agitur de jurepatronatus reservato favore Operariorum, & Custodum Confraternitatis laicalis auctoritate Episcopi non erectæ, quo casu adesse dicitur defectum essentia Ecclesiasticitatis in officio, cui Operarii, & Custodes præfati incumbunt, prout in hoc themate loquuntur Decisiones enunciata; Cum de cætero quoties res est de administratione corporis, & bonorum Ecclesiasticorum, cujus ratione Administratoribus competit jus præsentandi; hoc casu juspatronatus semper Ecclesiasticum fuit reputatum, ut præfatas auctoritates declarando solidè statuit *Rot. in d. Cracovien. Cantoria 6. Junii 1701. §. Respectu verò coram clar. mem. Card. Caprara, & in Leodien. Beneficii 26. Februarii 1706. §. Decisiones autem coram Eminentissimo Priolo.*

Et ita altera tantum &c.